

Csorba Kató

Csortos Gyula

mezei gazdálkodásra egy toldalékkal a gazdasági tiszták nevelésére és formáltatására. Pest, 1834. E műből 800 példányt adott ki, melyből 600 példány jövedelmét 1834-ben a *budai magyar színész-társaság tőkéje gyarapítására és a nemzeti játékszínek Pesten vagy Budán megalapítására fordított.* (*Honművész*, 1834. 55. sz. 437. oldal).

Csorba Kató, színésznő, sz. 1896-ban, *Bilkén*, Beregm. Színpadra lépett 1921. júl. havában.

Csordás György, színész, sz. 1890. ápr. 7-én *Majdán*, Torontálm. Színpadra lépett 1921. júl. havában.

Csordás Margit, színésznő, sz. 1901-ben, *Oroszházán*. Színpadra lépett 1920. nov. 15-én.

Csorna Teréz, színésznő, sz. 1881. ápr. 15-én, *Kolozsvárott*. Színpadra lépett 1906. júl. 1-én.

Csornai színészet. *Csornán* (Sopronvm.) 1831. máj. 24-én *Balogh* István társulata járt, ki naplójában megjegyzi, hogy »a papoknál a refektoriumban énekeltünk, kaptunk 19 huszast«. Nagysokára találunk e városból újabb adatot, e szerint 1860. febr. havában Kőszeghy Endre színtársulata működött itt herceg Eszterházy Pál vendéglőjében. 1929-ben a város *Szabó* Ferenc színikerületéhez tartozik.

Csortos Gyula. Jellemszínész, a Nemzeti Színház tagja. Pályájának adatai ezek: 1883. márc. 3-án született, *Munkácson*. Küzdelmes gyermekkor és hányatott középiskolai évek után a szigorú szülői ellenzés, sőt kitagadás ellenére is elvégezte a színészakadémiát, ahol 1903. okt. 12-én a »Gyurkovics-lányok« vizsgaelőadásán a Pesti Hirlap bírálata »elegáns, biztos felépítésű, értelmes« színésznek ítélte. Először Makó Lajos szegedi társulatához szegődött, majd a szegedi és később a buda-temesvári társulat tagja lett. Alig három évi vidéki működés után már feltűnt az akkori Népszínház-Vigopera vezetésének, amelynek meghívására a »Bolond Istók«-ban mutatkozott be olyan jelentős sikerrel, hogy két hónap múlva már a Magyar

Színház kötötte le három évre. A »Gretchen«-ben lépett fel itt először. Egyre jelentősebb sikerei folytán a Víg-színház hívta meg és csakhamar valamennyi fővárosi magánszínház versengett érte. Volt tagja a Víg-színháznak, a Magyar Színháznak, a Renaissance-Színháznak, a Belvárosi Színháznak, vendégszerepelt az egyfelvonásos műfaj majd minden színházában, míg végül 1927. júl. 17-én a Nemzeti Színház tagjainak sorába lépett, ahol az év dec. 2-án kezdte meg működését a »Don Caesar de Bazan«-ban. Művészi pályafutásának legjelentősebb eseménye volt, mikor 1928. okt. 18-án először játszotta a Nemzeti Színház színpadán a »Velencei kalmár« címszerepét. Emlékezetesebb alakításai: a »Forradalmi nász« főszerepe, »A Sasfiók« *Flambeau*-ja, »A császár katonái« *Joász*-a, »A mandarin« *Mr. Wu*-ja, »A rablólovag« címszerepe, a »Vanja bácsi«, a »Liliom«, »A testőr«, »A farkas« címszerepei, »A hattyú« nevelője, az »Oroszország« cárja, »A vadkacsa« *Hjalmar*-ja, a »Szentivánéji álom« *Vackor*-ja, de alig lehet felsorolni azon számtalan alakítás sorát, amelyeket huszonhat éves pályáján sikerei közé jegyezhetett, mert mindig egyike volt a legfoglalkoztatottabb művészeknek. Első házasságát, amelyből egy leánya született, közös megegyezéssel felbontotta, 1923-ban feleségül vette *Vigh* Margit színművésznőt. (L. o.) Csortos Gyula művészete a mai magyar színművészet egyik legfényesebb értéke, de teljes értékelése mégis lehetetlen, mert hivatottságának alapelemei valami olyan szerepkört írtak volna elő számára, amely a legburleszkebb variété-humort és a nagyvonalú drámák lendületét egyesítené egy még ki nem forrott műfajú színpadon. Kevés színészünk egyéniségében található meg a komédia ősi értelemben vett ösztöne olyan frissen és egyszersmind olyan mélyen, mint a Csortos Gyulában. Éppen ezért tehetségeinek kísérletei elé a műfajok sohasem szabtak határt. A kimondott sohermes-szerepek egész skáláját éppen úgy végigjátszotta, mint a komikai színezetű szerepeket, a siheder-figuráktól kezdve a legmagasabb színvonalú tragikomikus alakokig és énekhangja fogyatékos volta ellenére is rendkívüli sikereket tudott aratni, az operett-színpadon ugyanaz a művész, akinek nagy